

Két bronz emléktábla

Irtta:

VASVÁRY ÖDÖN

Az amerikai magyar szeretet legrégebbi várában, a ligonieri, Pa. Bethlen Otthonban Labor Day előtti nap két bronz emléktáblát lepleztek le, megfelelő ünnepek között, az intézet két első vezetőjének, dr. Kalassay Sándornak és dr. Nánássy Lajosnak örök emlékére. Az intézet 32 esztendő és a két első munkás már nincsen az élők sorában. Dr. Nánássy ment el először, aki 1945 március 21-én halt meg, aktuálisan a munkából dőlve ki, dr. Kalassay pedig, aki már azelőtt évekkel nyugalomba vonult, 1950 május 21-én költözött el az élők közül. A nyugalom ennek az örökösen dolgozó férfinak számára sem a télienséget jelentette. Ugyiszlóván haláláig ő szolgált ki a kis jolieti, Ill. református egyházat.

A Bethlen Otthon vezetői úgy érezték, hogy ha már monumentális emléket nem állíthatnak az Isten és emberszeretet eme két elköltözött apostolának, legalább annyit meg kell tenniük, hogy arcásukat érbe öntetve, oda helyezik annak az intézménynek falaira, amelynek dr. Kalassay a szó szoros értelmében megindítója és alapítója, dr. Nánássy pedig felvirágoztatója volt.

2-an

2
/

Ezrek élnek az amerikai magyarok között, akik hosszú évtizedeken keresztül ismerték ezt a két férfit. Dr. Kalassay mögött, amikor 81 éves korában elhunyt, 55 esztendőes amerikai múlt állott, amelynek minden napja a magyarságért való munkában telt el. Dr. Nánássy is több mint negyven évig élt itt. Mindkettő nemcsak az akarat, a cselekvés és a hit, hanem a tudomány embere is. Nem is marad utánuk egyéb, mint a család, felnevelt gyermekek, egy csomó könyv és pár öreg butodarab. Illetve, maradt egyéb is: a hosszú évtizedek szakadatlan és önzetlen munkájának emléke, amellyel eljegyeztetett a küzdelem és a szegénység, általuk épített templomok, amelyek még hosszú ideig dicsekedései lesznek a hálás utódoknak és a Bethlen Otthon, az amerikai magyar élet, a magyar szív legékeesebb virága.

Az életünk valahogy úgy alakul, hogy ennek

a két férfiúnak alkotása mindig fontosabb és népszerűbb központja lesz az amerikai magyar reformátusságnak. Labor Day hete most már évek óta intézményesen a legfontosabb munkahétté nőtte ki magát, amely alatt az egyházi és egyháztársadalmi élet legfontosabb szervei tartják rendszeressé vált gyűléseiket. Ilyenek, próbálkozásképpen, a régebbi időkben is voltak, de rendszeressé csakis azért válhattak, mert a Bethlen Otthon megvan és lehetőséget nyújt a testvéri találkozók minden fajtájára. A Bethlen Otthon nélkül ott találkozó alakulataink aligha fejlődhetek volna odáig, ahol ma vannak.

Ma már magától értetődő valami, hogy a 32

3/1

esztendősi intézmény ugyyszólván mindent összefogó kötelességgé vált, de fontosságát csak akkor tudjuk igazán mérlegelni, ha elgondoljuk, hogy ez a sokoldalú tevékenységű közélet milyen más lenne, ha nem volna Bethlen Otthon. Azok, akik már itt éltek és dolgoztak az Otthon nélküli években, jól tudják, hogy a különbség mekkora és mit jelent.

Azok, akik jelen voltak a két emléktábla leleplezésén, a hálás emlékezés érzésével tettek tiszteletet a két férfi emléke előtt. Ma, amikor az élet rohanása és az amerikai magyarság arcátlanának gyors változása nehezíti teszi új és nagy alkotásoknak még csak az elképzelését is, ennek a hálának annál őszintébbnek és igazabbnak kell lennie, minél messzebb kerülünk az első próbálkozások, a kezdet küzdelmes és szinte legendás esztendeitől.

Ha fel is frissül az amerikai magyarság bizonyos mértékig az új bevándorlás által, bajos volna szemtelenségünknek valamikor elmúlásunk ténye előtt. Ha tisztelettel és elismeréssel látjuk is újonnan jött magyar testvéreinknek a maguk és gyermekeik magyarságáért folyó küzdelmét, nem feledhetjük a képet, amely negyvenötven esztendősi tapasztalat után alakult ki a saját gyermekeink és unokáink révén. Bizony el fog mulni valamikor az amerikai magyarság, egyéni tagjaiban, de nem mulik el azokban az intézményekben, amelyekbe a szívét, a lelkét, az eszét, a munkáját és sokszor a pénzét is beletette. Az élet könyörtelen törvényeit senki sem tudja megváltoztatni. Valamikor a nagy Széchenyi azt mondta, hogy nyelvében él a nemzet, ami igaz akkor, amikor a nemzet a saját hazájában él. A külföldre szakadt nemzetdarabok nem a nyelvükben, hanem a szívükben élnek tovább. Mi, amerikai magyarok is.

Ezért maradnak meg a szív és a szeretet alkotásai és ezért áldott azoknak az emlékezete, akik ezeknek az alkotásoknak szolgálatára szentelték az életüket. Ezt hirdeti minden idegenbe szakadt magyarnak a ligonieri két bronztábla.

Vasváry
1950 elején

Arósa halála emlékére